

SZÍNHÁZ.

Missa Sollemnis.

Ujházy György liturgikus drámája a Nemzeti Színházban.

Valóban «Isten nevében» indult meg az új irányítású Nemzeti Színház első játékidénye, harangzúgással, tömjénezéssel, gregorián zsolozsmákkal és mindenekfölött Beethoven titáni lélekzetvételi vallásos érzelemorkánjával. A színlap — köteles tartózkodással — szerzőt ezúttal nem említi, Ujházy György, aki esztendeje *A tékozló fiú* című moralitásával rokonszenvesen mutatkozott be ezen a színpadon, most a *Missale Romanum* szent szövegének «dramatizáló»-jául szerepel. A legnagyobbat kísérelte meg, ami a színháznak vallásos misszió szolgálatába állítása terén elképzelhető: magát a szentmise-áldozatnak kétezeréves és mindennap megismétlődő szertartását kívánta a színpad szolgáltatásaival *látható* drámává «átalakítani» (ez saját szava), úgy, hogy «a mise misztikus története a színpad mindenki által érthető kifejezéseivel» tárja fel lényegét: magát a jézusi drámát.

Nemesebb elszánás, szebb igyekezet, nagyobb erőfeszítés aligha gondolható el; de — hogy igazán szóljunk — reménytelenebb is alig. Kihámozhatunk a mise eszékvényemenetéből minden legparányibb mozzanatot, ami vizuálisan bemutatható, — ha Krisztus megrendítő áldozata a játék keretében a maga liturgikus előírások között végbemenő dogmai valóságában *csakugyan* be nem következik: az egészből nem marad egyéb, mint: teatrális ábrázolások sora a szentmise anyagának köréből. *Ezért* veszíti el szerves kapcsolatát a beethoveni áhitat fenségével is, mely a templomi szent mívelet örök misztériumát éli át s csak *valóságos* ünnepi mise aktusát kísérheti. Egy-egy magára, hangversenyteremben szintén megállhat, mert akkor a hallgató az Isten házának tökéletes káprázatát merítheti belőle. De amit a színház hozzáadhat, az valójában csak *elvesz* belőle, mert pótlékkal áll elő akkor, amikor a lényeggel természetesen adós marad.

Ettől a fonák érzéstől az egész este során nem szabadulhattam. Csak egyetlen pontra utalok ebben a tekintetben. Az *eleváció* képében (t. i. *színpadi* képében) ott láttuk vakító ragyogásban az áldozati ostyát, Jézus szent testének szimbolikus megszemélyesítőjét. Amilyen érthető, hogy *valódi* mise résztvevői az Úrfelmutatás pillanataiban maguk elé képzeljék az Úr Jézus istenemberi vonásait: éppoly visszásnak éreztem, hogy a színpadon ekkor a Jézust szimbolizáló ostya előtt meghajoljon a szent ostyát látható emberré realizáló színész, mintegy a saját magasztosságának méltánylójául. A titoknak bizonyára mélyebb a hatása a maga titok-mivoltában, mint szem elé értelmезgetve, megmagyarázva, sőt — túlmagyarázva.

Nem kis zavart okozott az is, hogy a magyarság apostolának, szent Adalbert püspöknek, igen homályosan elgondolt színpadi feladat jutott. Hogy a miserészek papi szolgálata jelezve legyen: rá hárult a szertartásbeli előírások járással-kelessel való emlékezetbeidézése. De a rendezés ezenfelül a jézusi dráma szemléletére felvonultatott ó- és újszövetségi alakoknak fogadását,

elhelyezését is rábízta s ilyenkor — kissé nyersen szólva — valami égi fogadó-estély szertartásmesterének szerepébe kellett helyezkednie. Az extázis ragyogása helyett a színpadi látványosság gépi fényeinek bántó élességébe került.

S ha a szerzőnek kevéssé sikerült a dráma égi szintjét a hit *élő* világából az *eleven* realitás világába átemelni: éppoly meddő maradt az az igyekezete, hogy egyidejűleg az Ember lelkének szimbolizálására szánt énekes-kórusban mintegy a misztérium ébredésének és kibontakozásának titkos folyamatát éreztesse meg. A karénekesek kezébe adott gyertyák megint csak *színpadi* kép- és fényhatások szolgálatában maradtak, — aligha sok néző eszmélt rá, hogy szerepükbe mi van «beletitkolva».

Nagy zenei súlyt adott az előadásnak, hogy Beethoven ritkán hallható remekével örvendeztette meg a közönséget, ha mindjárt nem is zavartalan gyönyörűséggel. Igazán élvezni jóformán csak a színpadi állóképek mozzanataiban lehetett; *vizualitásból* ennél több a beethoveni lélek odaadó befogadásával össze nem fér; templomi misével igenis *együtt szárnyalhat*, — színpadi játék *kíséretétől* semmiképen sem alkalmas. (Mintha Dohnányi vezénylő pálcáját is ennek megérzése bénította volna meg helyel-közzel.) Némi ingadozástól a százfőnyi Palesztrina-kar sem volt mentes, melyben a szólókat énekművészetünk kipróbált erősségei: Báthy Anna, Basilides Mária, Székelyhidyi Ferenc és Kálmán Oszkár vállalták.

Németh Antal rendezői tudása ezúttal a lehetetlenséggel határos feladat elé került, természetes, hogy csak a — lehetőség határáig felelhetett meg annak. Mindenesetre érdeméül emelhető ki az a negatívum, hogy: a fenyegető panoptikumszerűségnek tőle telhetőleg elejét vette. Közreműködőire inkább orchesztikai, semmint lényegileg színészi megoldanivalók hárultak. A négy-öt fontosabb hely jól volt betöltve, legfeljebb Sugárt nem éreztük a maga helyén: belőle hiányzik a fanatizmus és a sugallatosság; ezt éreztük már *Ember tragédiája*-beli lázadó eretnekében, ezt most Pál apostolában is.

Horváth János hatalmas távlatú színpadképe, Ohman Béla erőteljes domborművei, Nagyajtay Teréz választékos ízlésű jelmezei osztatlan elismeréssel találkoztak. Nemkülönben feltűnést — s a jövőre is biztató reménységet — keltett a színház új technikai felkészültsége.

A Bolyaiak.

Miklós Jenő drámája a Nemzeti Színházban.

Költőink figyelme egyre sűrűbben akad meg a száz évvel ezelőtti magyar élet két világgraszoló tehetségén, apán és fiún, a fegyelmezett elme és fegyelmezetlen vérmérséklet két különlön hősén, az erdélyi Bolyaiakon. A nemrég elhunyt rokonszenves lírikus, Miklós Jenő, jó néhány éve írta meg róluk drámáját, mely csak most került bemutatóra. Ő is — mint azóta többen — kitűnő anyagot gyanított ebben a kettős élettragédiában, mely

pedig regényben még valahogy megéreztethető, de színpadon még igazi drámaíró tehetséget is bizonyára hinarba csal; Miklós Jenő pedig sohasem volt valódi drámaíró. A színpad zseni-hősökkel sohasem boldogul, a művészi vagy tudományos lángelműsége ott mintegy becsületszóra el kell hinnünk, sugallóerejét nem érezhetjük. Ez esetben meg éppenséggel *két* zseni kerül elénk, drámai összeütközésük is — egy bágyadt szerelmi indítékon, meg az újabban annyira kedvelt nemzedék-ellentétén túl — zsenivoltukon fordul meg s az ilyen matematikai válságok nem dramati-

zálhatók. Látjuk az életformáiban rezignált, de belül csupa keserűség apát, meg a pathologia határán mozgó, összeférhetetlen, majd világ-megváltó eszmékbe bonyolódott fiút, körülöttük a harmincas-negyvenes évek beboruló magyar égboltját, érett asszonyi lemondást, naiv gyermek-lányi rajongást, — s mind e mozzanatokból inkább tarka mint gazdag fordulatok adódnak, kevés belső összefüggéssel s még kevesebb drámai igazsággal. Az egészre pedig ráveti árnyékát a «magyar tragédia», talaját nem lelő tehetség-összeroppanás únos-úntig hangoztatott fátuma. Ezt példázná az ifjabb Bolyai sorsa, de inkább csak egy konok és bogaras «Draufgänger» bukása marad meg belőle a színpadon. Néhány valóban szép mondat azonban a lírikus szerzőnek még így is becsületére válik.

A színház tisztos, de meglehetősen reménytelen feladatot vállalt magára. Az igazgató rendezői elgondolása, melynek «játékmesteri» minőségben Ódry volt a végrehajtója, a darab eredendő drámaiatlanságán nem változtathatott. Némi túldiszitással még inkább további elaprózást érték el. Talán a sok felsőbb matematikát akarták ellensúlyozni a jobbára betétként ható énekekkel-táncsal, egész kis székely kalákával, de ezektől a fő dolgok csak annál jobban elvékonyodtak. Színészilleg nagy feladat sem igen kínálkozik itt, Ódry meg Kiss Ferenc így is legalább megérezte a két Bolyai emberi jelentékenységét. Összetűzésük jelenetében egy szikrányi mégis csak kipattant jellemük acéljából. Tasnády Ilona a kettős kikosarozás jelenetében finom volt és bensőséges, azután túlságosan is gyászindulós. Somogyi Erzsébet kis Rozálja viszont éppen a zárókép megrendítő passzívításában magasodott fel. A többiek — ötvennél többen! — szóhoz is alig jutottak, még leginkább Petheő kapott egy-két mondatot, de

azt is inkább csak a honfibanat konvenciók kelléktárából.

Az árnyképek, felhőgomolygás és szélben hajladozó tárgallyak a színház új mechanikai lehetőségeiről adtak számot. Egy eddig ismeretlen nevű színpadtervező, Varga Mátyás, kivált az utolsó felvonásban erős hangulatú környezetet teremtett a pusztuló domáldi szőlőhegy dérütötte társasága köré.

Krisztin.

Paul Géraldy színműve a Nemzeti Színházban.

A dráma végén az író-hős készülő színművéről beszél, melyben előttünk lefolyt szerelmi válságát fogja megírni, s a színmű főszereplőit hirtelenben Robertnek s Mariannak kereszteli el. Mi már ismerjük Géraldy *Robert s Marianne*-ját, s most talán ennek valóságalapját tárja fel a költő Jacques és Krisztin történetében. Történet? Alig mondható annak, noha tíz évet ölel fel. Valójában csak egy szenvedély elemző rajza. Géraldy a színpadon erényt csinál a lemondásból, elvet mindent, ami sajátképen drámai, de az ő felfogása szerint a lírának szélére való kibontakozását csak megzavarná. Költő akar maradni a színpadi formák között is, bár ez a kizárólagossága néha azt is elárulja, hogy költőnek nem túlságosan mély gyökerű, s meglehetősen hajlamos az átlagszemléletre. Viszont finom és érzékeny a pszichológiája: az eléggé kitaposott úton rendre talál olyasvalamit, amit érdemes felszedni és megmutatni.

*Krisztin*jét nem szabad a «hitelesség» kívánalmaihoz mérni, aligha lehetne «költőt» és «műzsát» lelteni, akire az ő rajza tökéletesen ráillene, az egész színmű nem az «élet» borával kínál, inkább annak felfokozott szesztartalmú párlatával. A francia színpadi hagyomány retorikája alkalma-

sabb ilyen laboratóriumi kísérlet meg-
ejtésére, mint a kevésbé latin irodal-
mak gátszakítóbb hajlandósága. A nő
szerelmi alvajárását, önmagára nézve
is örök meglepetéseket tartogató ösz-
tönéletét, a múzsa-szereppel kacér-
kodó hiúságát, társasági szédületét s
a következetesebb akarat előtt való
megjuhászodását a franciák éppúgy
ismerik, akár az északiak, de hajlan-
dóbbak egyszerűen tudomásulvenni
s mint adott és tudott erővel szá-
molni vele. Jacques a férfi és az író
kettős önzésével megpróbál áttörni
ezen az irdatlanon, de rá is csak a
magányosság vár, mely a férfinak
örök bánata és fájdalma, legfeljebb a
férfinban az írónak, a művésznek az al-
kotásra újabb ösztönzője estáplálója.

Drámának híg ez a színmű, lírának
sem a legtömörebb és legelevenebbre
sujtó, de tagadhatatlanul megéreztet
valamit a szerelemnek abból a poklá-
ból, hogy két egymástól tüzet fogott
szenvedély sem bír lelkileg egygyé-
váltan lobogni.

A Nemzeti Színház előadásából ez
a rejtett drámai mag nem bontakozik
ki hiánytalanul. Bajor Gizi is, Uray
Tivadar is játéktudásának legjobb
színtjén mozog, de mindkettejükben
sok az olyan ingadozás, mely arra
vall, hogy a rendezői biztos elgondol-
lás, stílusmegérezés nem fogja elég
keményen a gyepelt; hol a túlélénk-
ség, hol a szentimentalizmus felé haj-
lanak el, amiből adódhatik ugyan
egy-két hálás «színpadi» pillanat, de
nem éppen a szerző elképzelése szer-
rint. A szöveg finom dialektikájából
(amelyet Zilahy Lajos fordítása jól
megőriz) az ő ajkukon néha csak ti-
ráda lesz, minden valószínűbb lelki fede-
zet nélkül. A Vígyszínházból átszer-
ződtetett Kovács Károly meg éppen-
séggel csak a szóknál marad, mintha
nem is sejtené, mi van azok mögött.
Író-voltát még becsületszóra sem hi-
hetem el: Urayval való gyönyörű
jelenetében valósággal ennek játékát

is magával rántotta a bántó ürességbe.
Az új proszcénium színpadon az
arcok némi kelletlen hangsúlytöbblet-
hez jutnak. Horváth János színpadi
képei azonban igen szépek és izléesek.

Nagy szerelem.

*Molnár Ferenc vígjátéka a Vígyszín-
házban.*

Mikor egy leány — mint ebben a
színműben az okos és önálló Ági
Margit — eljut odáig, hogy a «nagy
szerelem» definíciójával bibelődjék,
akkor ő maga már le is mondott róla.
Kis hugának is a belátásos, szenve-
délytelen szerelmű házasságot szánja
s elkeseredett harcba fog, mikor ez
— egy bizonytalan egzisztenciájú
fiatalember hatása alatt — a vér és
fantázia szédületébe kerül. Csakhogy
ebben a harcban Margit sebesül meg:
az okos gyűlölettel egyszerre ébred
meg benne az oktan szerelem. Már
azt sem tudja, azért küzd-e, hogy
húga ne legyen a «bohém» fiúé, vagy
azért, hogy ez ne legyen a hugáé. De
a végén ebből az első fellángolásából
is a lemondás és áldozat fedezékébe
menekül s egy bölcs öreg barátnőjük
jótékony beavatkozására kiegyezik
az élettel abban a rendes és «reális»
ifjúban, akivel eredetileg hugának
jövőjét akarta biztos mederbe terelni.
(Ez a befejezés közeljár a *színpadi*
kompromisszumhoz.)

Erről beszél Molnár Ferenc új da-
rabja, mely maga is a lemondás és
áldozat szellemében fogant: az író
ezúttal lemondott egy csomó színpadi
fogásról és meglepetésről, és felál-
dozta csillogó rutinját. Talán még
soha ennyire nem korlátozta magát
a lélekrajz gondosságára és gazdag-
ságára. Eddig benne az író habozás
nélkül engedményeket tett a számító
színpadi szerzőnek, ez az első eset,
amikor néha már önérzetesen és rá-
tartósan visszautasítja emennek ol-
csóbb hatású eszközeit. Öröm látni
ezt a formai s még inkább ezt a lé-

nyegi megtisztulását, közeledését a mélyebb jellemvígjáték hagyományaihoz. Lélekrajzi erősebb törésnek talán csak a «léha» (de «alapjában» jellemes) fiatalember rajzában van nyoma: ennek művészi igazsága nem egészen makulátlan, néha inkább a helyzeti követelményekért áll helyt, semmint a lelkirajz hűségének hiteléért. De az anyáskodó nővér csendes válságának megmutatása csupa gyöngéd elmélyülés, s a «rendes» fiatalember jellemzésében is jólesően jelentkezik az írói mértéktartás és feyelmezettség. A bölcs öreg kegyelmesasszony alakja érezhetően a Réville hercegnők családfájának kései hajtása.

Tarnay Ernő gondos és tisztastilusú rendezésében az előadás is a Vigszínház legelőkelőbb színvonalán áll. Darvas Lili játéka mintaképe a finom, gazdag lelki fedezetű vígjátéki alakításnak. Szép mozgása, eszményi tisztaságú beszéde, mindenekfölött pedig csupa-lélek arcjátéka tökéletes biztossággal szolgálja az ábrázolás egységét, a néma mozzanatokban is beszédes világosságát. Góthné kitűnően helyezi el a csattanókat, ezúttal szerencsésen lemondva minden rikitőbb hangsúlyról. Jávor pedáns becsületessége megnyerő, férfias és igaz, Ráday pedig még nagyobbat mivel: salvus conductus szerez a szeretetreméltósága mellett is némi «linkségre» gyanús ifjú festőnek. Perczel Zitának még sok az üres és külsőséges mozzanata, kiejtésének tisztasága sem kifogástalan. Az epizódban Simon Maresa izes realizmusa mellett figyelmet keltett az eddig ismeretlen nevű Bihary Józsefnek jellegzetessége.

Mindenki lépik egyet.

Balázs Sándornak Mikszáth Kálmán elbeszéléséből írt vígjátéka a Magyar Színházban.

Gárdonyi Öreg tekintetes-e után most egy erdélyi környezeténél fogva

is különleges Mikszáth-novellát dramatizált Balázs Sándor, ki a maga lábán is jól megállt már a színpadon. Mindkét esetben szüksége is volt jó adag önállóságra, mert ezek az elbeszélő művek — ha néhol drámai hatásúak is — éppen nem drámai természetűek. Kivált Mikszáthban akadhatott sok nehézség, hiszen itt a kitűnő anekdota-magvat meg a még kitűnőbb, meglehetősen vitriolos szatirájú korképet leszámítva, éppen az eseményes rész, a szorosabban vett mese a leggyöngébb. Balázs, ki már Gárdonyi művét is alaposan kilúgozta és jó végre juttatta, most Mikszáth elbeszélésének is mintegy kihúzta a méregfogát. Nagy kegyelettel megőrizi hangjának varázsát, de ezen a hangon azután nem egészen arról beszél, amiről Mikszáth. Balázs kezében valamennyi alak megenyhül és megnemesedik, még a léhák is lelkiismereti harcokat vívnak, az érzékiség sóhajtozó lírává szellemül át s az egész darab afféle zenélőórássá, kanárimadarassá, uborkásüveges biedermeier hangulatképpé szelidül.

Igy is tagadhatatlan, hogy az átdolgozás általában szerencsésen megéretteti Mikszáth stílusának savát-borsát, igazán szólva: inkább a savát mint a borsát. Alakjai jobbra szerepnek is hálásak, leghálásabb az agyafúrt csizmadiáé, aki (s itt árulódik el az egész darabnak erendő anekdotaszerepése) alapjában csak amolyan «jól megadta neki!»-féle ötletért lett világra, de szavaejtésében, egész lényében pompás teremtménye a mikszáthi humornak. Rózsahegy egyéniségéhez pedig különösen jól talál, széltére ki is aknázza benne a hálás játékalkalmat. Cs. Aczél Ilona csillogó vígjátéki szerephez jutott (merőben a darabíró leleményéből) egy igen kedves s éppoly valóság nélkülén bárónő alakjában. A kitűnő művésznőnek sikerült ezt a valóságnütlenséget csökkentenie, a kedves-

seget pedig fokoznia. Földényi hibátlan főispáni tekintélye, Szakáts Zoltán vonzó melegszívűsége nagy erőssége az együttesnek. Sennyei Vera bemutatkozása az egyik vezető szerepben rokonszenvet keltett, szép és nemes a hanganyaga, keresetlen és kifejező a mozgása, csak az arcjátéka árul még el némi iskolás leckeszerűséget. Horváth Árpád rendezésének ezáltal félreismerhetetlen Csathó Kálmáni zamata van, amit különben a darab hangneme is eléggé megokolhat.

Monpti.

Vaszary Gábor színműve a Kamaraszínházban.

Ha iskolapélda kell arra a távlati csalódásra, mely minden kapós regényben hálás színpadi témát szimatol: ez az. Egy magyar festőifjúnak párizsi kis liaisonjáról szolt a regény, melynek sok lapján bájosan, valódi diákos kedélyben tükröződött a Montmartre bohémvilága meg egy szűzi szerelem bánatos emléke. Most ebből a memoárszerű elbeszélésekből tíz kurtább-hosszabb nyusedék került a Kamaraszínház új forgószínpadára, mely a síma forgással még maga sem nagyon barátkozott meg. Alig néhány

olyan mozzanat akad, melybe a regény egy-egy jobb dialógusa valami csekély élénkséget visz, a többi: maga a veszteglő unalom. A kis párizsi leány halála is a színpad igényeihez igazodott: most nem utcai baleset áldozata lesz, hanem a «poétikusabb» szívbajé. Ennek az indítéknak beiktatása természetesen még inkább a murgeri bohémromantika felé sodorja az egészet.

Az elhibázott vállalkozást az előadás sem mentheti meg, kivált mert ebben is sok az egyenetlenség. Az eddig filmekben foglalkoztatott Gervay Marica igen csinos színpadi megjelenés, kellemes zenéjű hangja van, de játéka egyelőre csak pillanatokra érezni az átélést, több benne a gyakorlat, mint a szív és képzelt. A Vígyszínházban oly biztatóan indult fiatal Csók István is kiegyensúlyozatlanul ingadozik a gyermeteg naivság meg a jó «bemondások» hatásvadászata között. Kettejükön kívül legfeljebb Vendreynek, Vágónénak és Sitkey Irénnek van egy-két hálás pillanata. Vajda László rendezése nem elég kíméletlen a sűrű színpadi teázások s egyéb időölések megrendszabályozásában.

Rédey Tivadar.

KÉPZŐMŰVÉSZET.

Fenyő György kiállítása és Ferenczy Károly hagyatéka.

Az Ernst Múzeum Fenyő György festőművész képeivel nyitotta meg kapuit, mely képsorozatot a nagyteremben Ferenczy Károly részben ismert, részben ismeretlen vásznai, vázlatai és rajzai egészítették ki.

Fenyő György nem ismeretlen név a kiállítási életben. Fialat művész, aki legutóbbi szereplésével is szép sikert aratott. Újabb termése jelentős fejlődésről számol be. Eddig foltookban festett, de a foltfestést erő-

teljes, plasztikus mintázásra használta fel. Emlékezetes ebből az időből nagyszüleinek kettős arcképe, melyben éles jellemábrázoló képességei is megmutatkoztak. Most kiállított vásznai ezzel szemben nagyrészt dekoratív célzatúak. A plaszticitás eltűnt és helyt adott a sikszerűbb előadási módnak, amely azonban kötött, sőt még kötöttebb, mint az előbbi volt. Erre a változásra Fenyőt a festészet legújabb irányainak tanulmányozása vezette, mely irányzatok ugyancsak a dekoratív ízlés felé tolnak el.

Stilusa egyelőre nem tisztult ki, ami annak tulajdonítható, hogy ily nagy változáson átesve a bizonytalanságot nem vetkőzhette le teljesen. Némelyik képe az új primitív iskolával kacérkodik, melynek Párisban Henri Rousseau halála után Bombois a vezére. Más vásznak magyar festők, Berény Róbert és Bernáth Aurél hatására vallanak; egy nagy allegorikus nőalakja viszont az új olasz festészet egyik legismertebb alakjára, Giorgio de Chirico-ra utal. Mindez némi bizonytalanságra mutat, ha számbavesszük, hogy e festők törekvése részben egymással ellentétes, hozzá kell azonban tenni, hogy a különböző stílusok élességüket elvesztik s engedelmesen olvadnak bele a festő sajátos, egyéni stílusába, melyet különösen vonzóvá tesz a színek finom összecsendülése.

Ferenczy Károly most bemutatott vásznainak egyik része, mely magángyűjtemények falairól került ide, régi ismerőse a művészet barátainak. A család birtokából származó sorozat nem annyira magáért jelentékeny — hiszen a legtöbbször nem a nyilvánosság elé szánt vázlat — mint azért, mert bepillantást enged ennek a ritka nagy művésznek műhelyébe. A rajzok között néhány oly kiváló darab akad, mely egyszeriben megcáfolja azt a közkeletű véleményt, hogy a nagybányaiak nem szerettek rajzolni.

Jánosa Lajos, Fekete Géza és Valér Erik kiállítása.

A Múterem c. Kossuth Lajos-utcai kiállítóhelyiségben három művész mutatkozott be: festő, szobrász és díszlettervező. A festő Jánosa Lajos, ki újabb vásznaiban az olasz neoklasszicizmus szigorú, szobrászian kemény és tiszta stílusát iparkodik megszólaltatni, egyelőre azonban stílusérzéke még nem elég biztos, s a

neoklasszikus törekvések sokszor visszacsúsznak a naturalizmusba. Fekete Géza, a szobrász, most teszi első lépéseit, technikai készsége biztató. Valér Erik díszletterveit a színpadművészet fejlődése már régen meghaladta.

Genthon István.

Györgyi Dénes: Új magyar építőművészet. Bp., 1935.

Alig néhány napja hagyta el a sajtót ez a nagyméretű, többszáz képpel illusztrált, izléses kötet, mely Budai István kiadásában a Magyar Művészeti Könyvek első darabja. A szerkesztés sok utánjárással és fáradsággal járó feladatát Györgyi Dénes, Hüttl Dezső és Kozma Miklós végezte, a sajtó alá rendezés Györgyi Dénes érdeme. Kevés szöveg — Ugron Gábor előszava — után a képek rengetege következik, kitűnő fotografiák után készült reprodukciók.

A legújabb építészet, az új tárgyiasság művészete keserves küzdelmek után kapott Magyarországon állampolgársági jogot. A neoreneszánsz és főképp a neobarokk bombasztikus stílus sokáig szívósan küzdött ellene, megsejtve, hogy az új stílus erőteljesebb jelentkezése esetén neki hamarosan leáldozott. A küzdelmek alig néhány éve zajlottak, ez a szép könyv azonban a diadalt mutatja. Nem is hinné az ember, hogy az utolsó tíz évben mily gazdag termést takarított be a modern építészet elsősorban a fővárosban, de vidéken is, egyházi és világi épületek, villák és nyaralók, bérházak és vikendházak, gyárak és garázsok formájában. A modern építészet csatát nyert s mindenki büszkeséggel lapozhatja végig Györgyi Dénes művét, amely mutatja, hogy a korszerű építészet kialakításában a magyarság is szép részt vállalt.

Genthon István.